

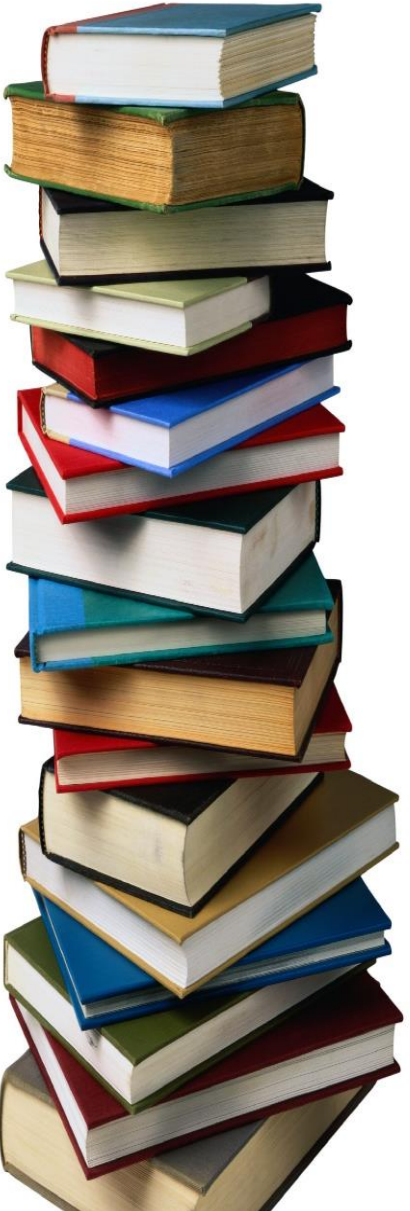
Zaštita i dobrobit djece u sportu

doc.dr.sc. Zrinka Greblo Jurakić

Odsjek za psihologiju, Fakultet hrvatskih studija, Sveučilište u Zagrebu
Nacionalna predstavnica u timu eksperata za zaštitu djece u sportu pri Vijeću Europe

Radionica o licenciranju klubova HRVATSKI KLUPSKI NOGOMET: DANAS ZA SUTRA
Zagreb, 19.02.2020.

SPORT I PSIHOLOGIJSKO ZDRAVLJE DJECE I ADOLESCENATA

-
- + samopoštovanje
 - velikodušnost, hrabrost
 - suradnja, poštovanje
 - bolje nošenje sa stresom
 - pozitivni afekt
 - dobro raspoloženje
 - zadovoljstvo životom

- - samopoštovanje
- distanciranost, neosjetljivost
- varanje, agresivnost
- sagorijevanje
- anksioznost
- depresija
- suicidalne tendencije

NASILNA PONAŠANJA

Hoće li sudjelovanje u sportu dobro ili loše utjecati na razvoj djece i adolescenata?

- obilježja odnosa između trenera i sportaša
- način realizacije treninga
- obilježja šireg socijalnog okruženja

VRSTE NASILJA

☐ VERBALNO, EMOCIONALNO, PSIHIČKO NASILJE

- nekonstruktivni kriticizam: “Nikada ništa od tebe”; “Ti si uvijek najgori”
- ismijavanje ili ponižavanje: “Ako ne budete više trenirali bit ćete svi loši kao Marko”
- + prijetnje, psovanje, zastrašivanje djeteta

☐ TJELESNO NASILJE

- udaranje djeteta jer je bezobrazno / neposlušno / ometa trening
- prisiljavanje djeteta da igra unatoč boli ili ozljedi
- fizičko kažnjavanje elementima treninga, npr. dok dijete ne povraća od iscrpljenosti
- poticanje djeteta na agresivnu igru čime se povećava rizik ozljede tog djeteta i/ili protivničkog igrača

❑ SEKSUALNO NASILJE (seksualno uznemiravanje i seksualno zlostavljanje)

- komentiranje fizičke privlačnosti sportaša/ica
- šale seksualnog karaktera
- izlaganje djece seksualno eksplicitnim sadržajima
- tjelesni kontakt koji kod djeteta izaziva nelagodu
- stupanje u seksualnu vezu punoljetne osobe s osobom mlađom od 18 godina

❑ ZANEMARIVANJE

- ignoriranje tjelesne ozljede ili simptoma značajnog psihološkog stresa kod djeteta
- nedostatna briga o osnovnim potrebama djeteta (npr. osiguravanje vode)
- izlaganje djeteta opasnostima (npr. nesiguran/neadekvatan prijevoz)

❑ VRŠNJAČKO NASILJE

- verbalno / tjelesno / seksualno / virtualno
- širenje neistina o određenom igraču
- isključivanje igrača iz socijalnih aktivnosti

→ **odgovornost odraslih!**

ČINITELJI KOJI PODRŽAVAJU NASILJE U SPORTU

- pristup prema kojem “cilj opravdava sredstvo”
 - neadekvatan način motiviranja sportaša
 - autoritaran stil rukovođenja trenera
 - neravnopravan položaj moći
 - stav prema kojem “sportaši nikada ne smiju pokazati slabost ili strah”
 - ambicija mladih sportaša
 - veća zastupljenost tjelesnog kontakta
 - zataškavanje potencijalnih skandala
- (Anderson, 2008, David, 2005, Greblo, 2011)

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Istraživanje Zastupljenost nasilja i nesportskog ponašanja u nogometu mladih na području Grada Zagreba u cijelosti je financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske

Zastupljenost nasilja i nesportskog ponašanja u nogometu mladih na području Grada Zagreba

Tim istraživača:

doc.dr.sc. Neven Ricijaš , Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

doc.dr.sc. Zrinka Greblo Jurakić , Fakultet hrvatskih studija, Sveučilište u Zagrebu

dr.sc. Dora Dodig Hundrić , Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Ana Žnidarec Čučković, mag.paed. , Kineziološki fakultet, Sveučilište u Zagrebu

CILJ ISTRAŽIVANJA

Utvrđiti zastupljenost i učestalost doživljaja različitih oblika nasilnog ponašanja kod adolescenata koji treniraju nogomet na području Grada Zagreba te njihovih trenera.

METODE ISTRAŽIVANJA

Uzorak sudionika istraživanja

- sportaši i treneri iz ukupno 14 nogometnih klubova s područja Grada Zagreba
- uzorak: 454 mladih sportaša i 31 njihovih trenera
- istraživanjem je obuhvaćen podjednak broj kadeta (N=196; 47%) i juniora (N=221; 54%)

Istraživanje je bilo anonimno i dobrovoljno, a provedeno je tijekom studenog i prosinca 2015. godine u prostorijama nogometnih klubova.

Istraživanje je u provedeno u skladu s Etičkim kodeksom istraživanja s djecom (Ajduković i Kolesarić, 2003)

NASILJE: SPORTAŠ → SPORTAŠ

 	nikad	rijetko	ponekad	često
Vikao.	7,0	32,7	36,8	23,5
Psovao.	22,2	30,8	27,9	19,0
Vrijeđao.	29,8	35,7	22,8	11,7
Omalovažavao.	30,5	38,7	21,9	8,8
Prijetio.	59,2	20,6	12,5	7,7
Lakše udario.	61,0	21,4	12,2	5,4
Teže udario.	77,4	12,6	6,3	3,8

	
Vikao.	93
Psovao.	77,8
Vrijeđao.	70,2
Omalovažavao.	69,5
Prijetio.	40,8
Lakše udario.	39
Teže udario.	22,6

zastupljenost odgovora u kategoriji „ponekad“ i „često“

 više od 30% ČESTO

 16% - 30% PONEKAD

 manje od 15% RIJETKO

NASILJE: TRENER → SPORTAŠ

 	nikad	rijetko	ponekad	često
Vikao.	8,3	27,8	42,8	21,1
Psovao.	30,5	27,4	25,1	17,0
Omalovažavao.	45,0	32,6	15,8	6,6
Vrijeđao.	50,2	28,3	16,1	5,4
Prijetio.	78,9	12,3	7,0	1,8
Lakše udario.	81,5	10,6	5,4	2,5
Teže udario.	89,2	7,0	2,7	1,1
Fizički kažnjavao elementima treninga.	19,6	23,5	29,8	27,1

	
Vikao.	91,7
Psovao.	69,5
Omalovažavao.	55
Vrijeđao.	49,8
Prijetio.	21,1
Lakše udario.	18,5
Teže udario.	10,8
Fizički kažnjavao elementima treninga.	80,4

zastupljenost odgovora u kategoriji „ponekad“ i „često“

- više od 30% ČESTO
- 16% - 30% PONEKAD
- manje od 15% RIJETKO

❑ **Rezultati istraživanja:**

- usporedivi su s rezultatima istraživanja u kojima su sudjelovali sportaši i treneri iz drugih sportova
- upućuju na neprihvatljivu razinu nasilnog ponašanja od strane trenera i drugih sportaša (vršnjačko nasilje)

❑ **Rezultati istraživanja u kojem su sudjelovali sportaši i sportašice s iskustvom sudjelovanja u natjecateljskom sportu prije 18. godine:**

- upućuju na neprihvatljivu razinu seksualnog nasilja u sportu

Kriterij S.10.

ZAŠTITA I DOBROBIT DJECE

Tražitelj licence treba utvrditi i provoditi mjere s ciljem zaštite, očuvanja i jamstva dobrobiti igrača mlađih dobnih uzrasta, a u skladu sa svim relevantnim uputama UEFA-e, HNS-a i državnim propisima.

Tražitelj licence dužan je svim svojim igračima mlađih dobnih uzrasta osigurati sigurno okruženje u svim aktivnostima koje on organizira.

UEFA - ZAŠTITA DOBROBITI DJECE

Opći cilj predloženih mjera je da nogomet bude sigurno, pozitivno i ugodno iskustvo za svu djecu i adolescente

- sve osobe uključene u rad s djecom su (su)odgovorne za njihovu zaštitu
- mjere se odnose na nanošenje štete djetetu činjenjem i nečinjenjem

CILJ 1: Postavljanje temelja zaštite

- prevencija i osiguravanje adekvatnog načina reagiranja u situacijama sumnje ili saznanja o nasilju
- sva djeca imaju pravo na zaštitu (posebna pažnja – djeca iz rizičnih skupina)
- zaštita djece je odgovornost odraslih!

CILJ 2: Organizacijska pripremljenost i prevencija

- sigurnosne provjere i procjene rizika prilikom zapošljavanja
- propisivanje kodeksa ponašanja (treneri / sportaši / roditelji / svi ostali uključeni u rad s djecom)
 - poželjna ponašanja, nedozvoljena ponašanja i način njihova sankcioniranja
- propisivanje jasne procedure prijave

CILJ 3: Podizanje svjesnosti

→ sve osobe uključene u rad s djecom moraju:

- znati prepoznati znakove zlostavljanja djeteta
- biti educirane o adekvatnom načinu reagiranja
- znati kome i na koji način prijaviti sumnju ili saznanje o nasilju

CILJ 4: Suradnja s relevantnim službama / organizacijama te prijavljivanje sumnji

→ suradnja s policijom i relevantnim službama za zaštitu djece i vladinim agencijama s ciljem pokretanja preventivnih mjera, adekvatnog reagiranja u slučaju sumnji te pravovremenog i primjerenog sankcioniranja počinitelja

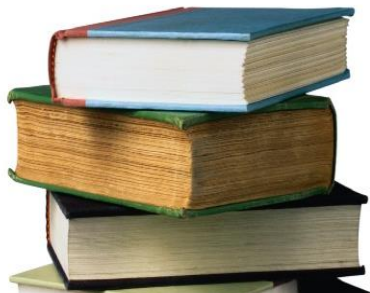
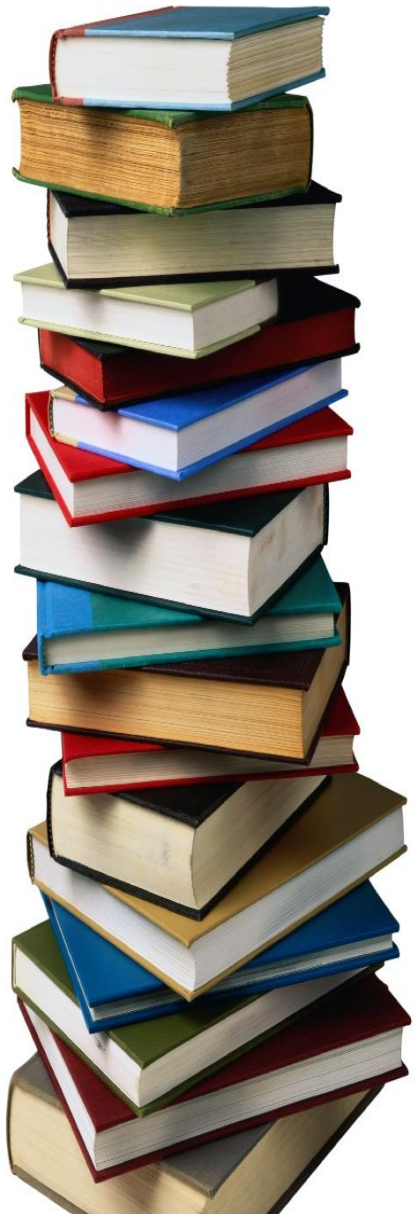
CILJ 5: Mjerenje uspjeha zaštite

→ svake tri godine, UEFA će tražiti od nacionalnih saveza da obavi procjenu situacije u svojoj vlastitoj organizaciji, kako bi se dobio pregled aktivnosti u svrhu očuvanja dobrobiti djece

→ evaluacija mjera zaštite nužna je s ciljem unapređenja aktivnosti za zaštitu djece

SPORT I PSIHOFIZIČKO ZDRAVLJE DJECE I ADOLESCENATA

- + samopoštovanje
- velikodušnost, hrabrost
- suradnja, poštovanje
- bolje nošenje sa stresom
- pozitivni afekt
- dobro raspoloženje
- zadovoljstvo životom

Hvala na pažnji

Zrinka Greblo Jurakić
Odsjek za psihologiju
Fakultet hrvatskih studija
Sveučilište u Zagrebu
zgreblo@hrstud.hr